

продукції та послуг спрощується її нормування, облік, контроль і до того ж покращується облік і контроль умовно-постійних, накладних витрат, оскільки їх сума за конкретний період показується у звіті окремим рядком, що наглядно демонструє їх вплив на величину прибутку підприємства[2].

Можливо зробити висновки, що із розвитком управлінських систем змінюються і функції контролінгу. У сучасних ринкових умовах менеджмент потребує якісно нової системи інформації. Тому необхідне формування адекватного обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень.

Контролінг відіграє дуже важливу роль в системі управління підприємством, будучи одним з найсучасніших і найефективніших систем керування підприємством, являє собою відособлену систему, економічна сутність якої полягає в динамічному процесі перетворення та інтеграції існуючих методів обліку, аналізу, планування, контролю і координації в єдину систему отримання, оброблення інформації та прийняття на її основі управлінських рішень, а точніше – в систему управління підприємством, орієнтовану на досягнення усіх цілей, що постають перед підприємством[3].

Література:

1. Цигилик І. І., Мозіль О. І., Кірдякіна Н. В. Контролінг в системі управління. *Актуальні проблеми економіки*. 2005. №3. С. 117–123.
2. Стефаненко М. М. Використання контролінгу в системі управління підприємством. *Економіка та держава*. 2007. №2. С.24–26.
3. Мельник Т. М. Вдосконалення фінансового менеджменту підприємства на основі впровадження системи контролінгу. *Актуальні проблеми економіки*. 2004. №3. С.170–179.

КЛАСТЕРНА МОДЕЛЬ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Серьогіна Д. О., к.е.н.

*Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова*

Бізнес є лідером у тріаді влада-бізнес-наука й рушієм у процесі розвитку різних форм просторової інтеграції бізнесу. Високий рівень ділової активності сприяє налагодженню співпраці в рамках індустріальних, технологічних парків та кластерів загалом, що в кінцевому підсумку сприяє розвитку не лише окремих бізнес-структур, а цілого регіону. Найбільші компанії світу, найпотужніші наукові установи та університети, політичне керівництво країн, регіонів та міст так чи інакше мали практику участі у «кластерах», а найчастіше складали їх ядро. В Україні перші спроби імплементації зарубіжного досвіду формування кластерів у регіонах були виявлені ще в 1998 році (створення першого галузевого кластеру «Поділля перший»). Станом на 2020 рік можна відмітити чергову актуалізацію проблеми кластерів та її включення у порядок

денний державних підприємств та органів державного управління. У низці чинних документів щодо стратегічного розвитку України та регіонів визначено завдання щодо стимулювання створення кластерів як локомотивів економічного зростання.

Планом уряду на найближчий час передбачено розвиток промислових кластерів. Для реалізації цього завдання слід використовувати інформацію стосовно стану кластерного регіонального розвитку та готовності суб'єктів бізнесу до роботи в умовах узгодження партнерських інтересів.

На сьогодні чинники законодавчого, економічного, політичного, соціального, інноваційного спрямування перешкоджають поширенню кластерної моделі регіонального розвитку економіки України. Вирішення зазначеної проблеми можливе за умови розробки єдиної державної кластерної політики, перевагами якої має стати:

- формування інституційного середовища;
- реалізація розроблених інвестиційних програм, програм розвитку венчурних фондів, а також програм підтримки малого бізнесу, особливих економічних зон та технопарків;
- впровадження проектів законодавчої підтримки кластеризації національної економіки;
- розробка регіональних програм сприяння підвищення конкурентоспроможності учасників кластеру;
- спонукання учасників ринкових відносин до створення кластерів.

У Харківській області наявні 7 регіональних та міжрегіональних діючих кластерних утворення, що може свідчити про можливість подальшого кластерного розвитку за наявності певної бази. У 2020 році Харківські кластерні утворення зосереджуються на питаннях підвищення ефективності учасників, а не на досягненні високих показників соціально-економічного розвитку територій їх розміщення, що загалом буде чинити негативний вплив і приведе до зниження їх загальної продуктивності, а отже і до втрати інтересу членів кластера до кооперації. Дослідження досвіду функціонування існуючих регіональних кластерів дає можливість стверджувати про необхідність їх підтримки, враховуючи початковий етап інституалізації кластерних ініціатив.

Аналіз функціонування регіональних кластерів національної економіки дозволяє відокремити їх основні особливості:

- регіональні кластери виникають як результат співпраці вітчизняних науковців та бізнесу за ініціативи міжнародних фахівців, залучення іноземних інвестицій;
- на противагу кластерним ініціативам в країнах Європи більшість національних кластерів орієнтуються на галузі традиційної промисловості, а не на розвиток високотехнологічних ініціатив;
- наявні кластери в Україні мають регіональний характер та поки знаходяться на стадії виникнення та становлення, що є причиною короткого строку співпраці учасників, їх незначної кількості, а також слабких внутрішніх зв'язків. Харківська область долучилась до процесів кластеризації, однак

дослідження цього питання доводить наявність перешкод у зазначеному процесі та необхідність встановлення та укріплення взаємодії між всіма учасниками кластерного утворення, налагодження міжрегіональних зв'язків для ефективного функціонування.

СТРУКТУРНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ВИДІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО СЕКТОРУ У МІСТАХ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ

*Синюра-Ростун Н.Р. к.е.н., науковий співробітник
ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долишнього НАН
України»*

Розвиток підприємництва є одним із пріоритетних напрямів регіональної економічної політики, оскільки пов'язаний із вирішенням низки соціально-економічних проблем у містах. Найкращі шанси в умовах глобальної економіки країна може отримати лише розвиваючи одночасно сировинно-переробну та інноваційну економіку. Конкретні пропорції між ними необхідно цілеспрямовано регулювати в процесі стратегічного планування структурних зрушень з урахуванням довгострокових інтересів як національних так і локальних громад. Основою розвитку економіки міст стало підприємництво. В містах обласних центрах Західного регіону України найбільш привабливими видами діяльності для ведення бізнесу стали сектори сфери послуг, у якій було створено понад 70% суб'єктів підприємницької діяльності. Найвища частка припадала на сектор торгівлі (від 26 до 34%), що зумовлено невисокими комерційними ризиками розвитку даного виду бізнесу, швидкою окупністю витрат та оновленням товарного асортименту тощо. У інших видах послуг (бізнес, що працює у сферах транспортних послуг, мистецтва та спорту, освіти та охорони здоров'я, фінансів та інших галузей, що належать до сфери послуг) працювало від 27 до 35% підприємців (мале та мікропідприємництво), активно розвивається сектор ІКТ (рис. 1).

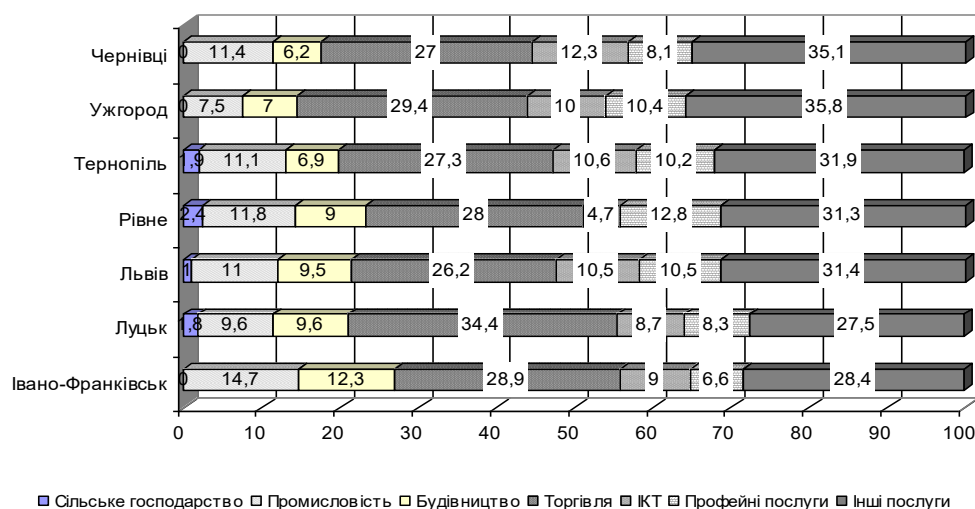

Рис. 1. Розподіл опитаних підприємств та ФОП за секторами економічної діяльності у 2018 р., % [1]